

Foto Glenn Murberg 20120718

Rydahl Manufaktur AB

Den tredje och sista inlägget om Rydal, här är en bild med hela fabriken och jag måste säga att det är en underbar vacker byggnad. Kul att den är så välbevarad som den är. Rydal har fortfarande karaktär av ett mindre svenskt brukssamhälle. Bruksgatan som går rakt genom byn är kantad med arbetarbostäder från 1870 – 1915. Många av byggnaderna i Rydal uppfördes och drevs av bolaget, Rydahls Manufaktur AB. Företaget drev även eget jordbruk, skogsbruk och den lokala affären. Industriarbetarnas lön utgick ofta i naturaförmåner. Bolaget styrde över sina anställda från vaggan till graven och bolaget försåg arbetarna med bostäder, barnen med undervisning och de gamla fick vård och omsorg. Under 1910-talet fick arbetarna genom bolaget möjlighet att bygga egnahems bostäder. Rydal var ett självförsörjande och ganska isolerat samhälle fram till år 1923. Då anlades nya vägar med bra grusbeläggning till Kinna och Borås och de första bussförbindelserna öppnades.

Foto Glenn Murberg 20120718

Här i slänten låg förr flera jordkällare, det fanns även jordkällare på flera andra platser i Rydal. Bolaget ordnade dessa åt arbetarna, så de kunde förvara bland annat potatis och andra rotfrukter. På hösten kokade de mängder av krösemos, även när julegrisen var slaktad saltade köttet in och förvarades i stora kärl i jordkällaren. Ovanpå en av jordkällarna fanns det ett litet vindsutrymme, där klipptes trasor till mattor som sedan vävdes uppe på vinden i arbetarbostäderna.

Foto Glenn Murberg 20120718

Det gamla sädesmagasinet med det klassiska spåntaket. Som de flesta bruk i början av 1900-talet drev bolaget ett jord- och skogsbruk. Mellan 1922 – 1966 utarrenderades jordbruket. Ladugården revs i slutet av 1960-talet, den låg i en vinkel till sädesmagasinet. Ett tjugotal personer var anställda i bolagets jord- och skogsbruk. Textilarbetarna fick till subventionerat pris köpa mjölk vid ladugården, efter år 1925 sändes mjölken till mejeriet i Borås och sedan tillbaka till Rydal.

Foto Glenn Murberg 20120718

Det gamla vagnsskjulet som ligger bredvid sädesmagasinet. På 1920-talet byggdes ett bårhus i skogskanten och i folkmun kallades det för likhuset. Tidigare runt sekelskiftet "stod man lik" i den södra flygeln på Ryds gård och under 1910–20-talen i Oxalagår'n här intill. Likhuset användes fram till 1950-talet, bolaget bekostade kista, vagn och häst samt prestaver (fanbärare) vid likfärden till Seglora kyrka.

Foto Glenn Murberg 20120718

Avslutningsvis den vackra stensatta vattenkanalen som går fram till den k-märkta kraftstationen som byggdes år 1916 och är fortfarande i bruk.